روزنامه صبح ایران
دنیای اقتصاد
دوشنبه / ۱۴ شهریورماه ۱۴۰۱/ ۸ صفر ۱۴۴۴
۵ سپتامبر ۲۰۲۲/ سال بیستم/ شماره ۵۵۴۰ /۸ صفحه / ضمیمه رایگان
ضمیمه هفتگی استان‌های خراسان

«دنیای اقتصاد» از آسیب‌های قیمت‌گذاری دستوری در ایران گزارش می‌دهد

سنگ قیمت‌های دولتی بر پای اقتصاد رقابتی

رئیس اتاق ایران در دیدار با نمایندگان کمیسیون برنامه و بودجه مجلس هشدار داد

خطر نفتی‌شدن دوباره درآمدها

در نشست مشترک اعضای کمیسیون برنامه و بودجه مجلس با فعالان اقتصادی خراسان رضوی مطرح شد

دغدغه‌های پسابرجام

یادداشت

نامه اعتراضی کانون کارآفرینان به مدیرکل کار

محمدحسین روشنک
رئیس کانون کارآفرینان خراسان رضوی

رئیس کانون کارآفرینان خراسان رضوی در یادداشتی اعتراضی به آنچه سخنان مدیرکل کار در جمع اعضای هیئت مدیره این کانون بیان شده واکنش نشان داد. محمدحسین روشنک در این یادداشت آورده است: کانون‌های کارآفرینی حتما گزارشی از عملکرد خود که واقعا موفق بوده ارائه خواهند داد، لطفاً شما گزارشی از اقدامات مؤثر وزارت خانه متبوع برای حمایت از کارآفرینان و تشکل‌های کارآفرینی ارائه فرمایید. برابر آنچه از وظایف و بودجه‌های مصوب وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی بر می‌آید، حوزه کاری آن مدیرکل می‌بایست ضمن حمایت از کارآفرینان، به تشکل‌های کارآفرینی کمک‌های راهبردی و مالی داشته باشد، حال سؤال این است کدام حمایت و کدام کمک مالی انجام شده است؟

به کانون کارآفرینان خراسان رضوی از سال‌ها قبل که مرحوم دکتر قنبری با کمک کارآفرینان، این کانون را ایجاد نموده تا کنون، اختصاص یک ریال بودجه پیشکش، وزارت متبوع شما آیا حتی یک برگ کاغذ، پشتیبانی داشته است؟

اگر کمک چند بنگاه اقتصادی و اتاق بازرگانی نبود، این کانون پول تلفن و آب و برق نداشت، چه رسد به اجاره محل و حقوق پرسنل و پذیرایی جلسات، تشکیل چند باشگاه، مقابله با کرونا و مقابله با حرکت‌های ضدکارآفرینی و سرمایه‌گذاری و غیره.

اینکه بودجه‌های آن وزارتخانه کجا هزینه شده و می‌شود را جناب مدیر کل بهتر می‌دانند؟

سال‌هاست کار آفرینان، تحت فشارهای روانی گوناگون و حسادت‌های فراوان از سوی رسانه‌های رسمی و غیر رسمی و ظلم‌های اقتصادی از طرف بعضی سازمان‌های دولتی از جمله سازمان تأمین اجتماعی که توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مدیریت می‌شود، بوده‌اند؛ خوب است جناب مدیر کل اعلام بفرمایید حوزه تحت مدیریت ایشان چه اقدامی برای دفاع از کارآفرینان و جلوگیری از فضاسازی‌های رسانه‌ای برای مدیران بنگاه‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاران و صاحبان کسب و کار داشته است؟

آن اداره کل چه برخوردی جهت بازداشتن ظلم‌های سازمان تأمین اجتماعی برعلیه کارآفرینان اعمال نموده است که در مقابل انتظار داشته باشد تشکل های کارآفرینان از سیاست‌های وزارت متبوع شما حمایت و دستورات مدیر کل کارآفرینی را اجرا نمایند.»

رئیس اتاق ایران در دیدار با نمایندگان کمیسیون برنامه و بودجه مجلس هشدار داد

خطر نفتی‌شدن دوباره درآمدها

شافعی: نیاز بزرگ بخش صنعت، ارتقای تکنولوژی و نوسازی ماشین آلات است

دنیای‌اقتصاد: رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران از دغدغه فعالان بخش خصوصی درباره بازگشتن به رویه های قبل از تحریم در صورت به ثمر نشستن مذاکرات احیای برجام سخن گفت.

غلامحسین شافعی که در دیدار با اعضای کمیسیون برنامه و بودجه مجلس صحبت می‌کرد با اشاره به احتمال ثمربایی گفتگوهای برجامی، از ضرورت یک پیش‌نگری در این حوزه سخن گفت و تاکید کرد: چنانچه این توافق انجام بگیرد و ماحصل آن برای کشور، رشد درآمدهای نفتی باشد؛ این دغدغه شکل می‌گیرد که باز همان رویه گذشته طی شود و شاهد عارضه نفتی شدن درآمدهای کشور باشیم و این ظرفیت به جای آنکه به توسعه زیرساخت‌ها تخصیص پیدا کند، صرف امور روزمره کشور شود.

شافعی نگرانی دیگر را روند تخصیص منابع در کشور دانست و گفت: نگاهی به رویه‌های موجود در سنوات گذشته برای توزیع ظرفیت‌ها و منابع، ما را با اتلاف‌های بزرگ مواجه می‌کند و بخشی از اصلاحات اقتصادی کشور باید بر روند و رویه‌های غلط، متمرکز شود.

به گزارش روابط عمومی اتاق خراسان رضوی، رئیس اتاق ایران گفت: یکی از مسائل مهم ما در بخش تولید و صنعت، شکاف جدی تکنولوژی در قیاس با رقبای جهانی است. از سویی فرسودگی و استهلاک ماشین‌آلات، باعث شده تا هزینه تمام شده تولید مکرر افزایش یابد و عرصه رقابت مستمر تنگ‌تر شود.

شافعی گفت: در سال جاری بخش خصوصی خود را در مواجهه با دغدغه‌های متعددی دید. کاهش ارزش پول ملی، رشد مالیات ها، چالش تامین مواد اولیه، افزایش حقوق گمرکی به ویژه بعد از حذف ارز ترجیحی قیمت گذاری دستوری، فرسودگی و استهلاک ماشین آلات صنعتی و... از جمله این چالش‌ها بودند و حالا در این بزنگاه حرف از لغو معافیت مالیاتی واردات ماشین آلات بخش صنعت نیز مطرح شده که عملا تولید را به ورطه غیررقابتی شدن، فرو می‌افکند.

شافعی عنوان کرد: اگرچه بحث هایی برای اصلاح این تصمیم مطرح است و اقداماتی هم انجام گرفته اما همچنان دغدغه جدی در این رابطه برای بخش مولد کشور وجود دارد و مجلس می‌تواند در این رابطه بسیار نقش آفرین باشد.

● اهمیت تقدم منابع بر مصارف در بودجه کشور

شافعی اشاره‌ای به موضوع برنامه‌ریزی برای بودجه سنواتی کشور داشت و تقدم یافتن منابع بر مصارف را یک مطالبه از جانب بخش خصوصی عنوان کرد و افزود: اگر هر هزینه‌کردی با نگاه به محل تامین منابع آن انجام بگیرد و برنامه ریزی جدی برای پیشگیری از هدررفت منابع وجود داشته باشد، چالش‌ها به حداقل کاهش پیدا می کند و بودجه کشور در مسیر بهره‌وری قرار می گیرد.

رئیس اتاق خراسان رضوی با اشاره به تمرکز کمیسیون برنامه مجلس بر اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۵۱، عنوان کرد: گامی که در روند اصلاح مسیر بودجه‌ریزی برداشته شده، حرکتی ارزشمند است که می‌تواند بسترساز تحولات مثبت برای اقتصاد کشور شود. امروز همه می‌دانیم که تکرار همان مسیر گذشته در روند نگارش بودجه‌های سنواتی، ما را به غایت مورد نظر برای توسعه کشور نمی‌رساند و گره‌های اقتصادی نیز متاثر از گرفتاری در این دور تکرار است.

■ شافعی: گامی که در روند اصلاح مسیر بودجه‌ریزی برداشته شده، حرکتی ارزشمند است که می‌تواند بسترساز تحولات مثبت برای اقتصاد کشور شود. امروز همه می‌دانیم که تکرار همان مسیر گذشته در روند نگارش بودجه‌های سنواتی، ما را به غایت مورد نظر برای توسعه کشور نمی‌رساند و گره‌های اقتصادی نیز متاثر از گرفتاری در این دور تکرار است

● ضرورت توجه به توسعه منطقه‌ای در تدوین برنامه هفتم توسعه

رئیس اتاق ایران، در بخش دیگری از سخنانش به موضوع برنامه هفتم توسعه و مطالعات و پژوهش های اتاق در این زمینه اشاره و ابراز کرد: ما در پارلمان بخش خصوصی ایران، مطالعه عمیقی را پیرامون کشورهایی که توسعه‌شان با سرعت محقق شده، به انجام رساندیم. شماری به صورت فدراتیو اداره می‌شدند و گروهی هم در این زمره نبودند. با این وجود بررسی ما نشان می‌داد که همه آن‌ها مسیر توسعه منطقه‌ای را دنبال کرده و از این طریق، گام‌های توسعه را برداشتند.

وی اضافه کرد: پژوهش انجام شده را به عنوان یک راهبرد در اختیار دولت دوازدهم قرار دادیم و این موضوع برای برهه کوتاهی دنبال شد اما پیگیری آن ناتمام ماند.

وی از کمیسیون برنامه و بودجه مجلس خواست تا طرح مذکور را که بخش خصوصی بانی تدوین آن بوده، مجددا بررسی کرده و موارد کاربردی آن که به توسعه کشور کمک می‌کند را به کار بگیرند.

● اثرات سوء نادیده گرفتن نظرات بخش خصوصی

رئیس پارلمان بخش خصوصی ایران، در بخش دیگری از اظهارات خود متذکر شد: اگرچه نماینده اتاق ایران در شوراها و مجامع مختلفی حضور دارد و در مواردی صاحب رای است اما این بدان معنا نیست که الزاما صدای او شنیده می‌شود. در جلسانی، به رغم مخالفت صریح نمایندگان بخش خصوصی، متولیان امر تصمیم و اراده خود را با رای سایر اعضا به ثمر رساندند.

شافعی مصداق این موضوع را در بحث از ۴۲۰۰ تومانی دانست و گفت: مهر ۱۳۹۷، اتاق بازرگانی ایران مواضع رسمی و صریح خود را در خصوص ارز ترجیحی و تبعات آن برای اقتصاد کشور، به دولت وقت اعلام نمود. مستندات این نامه‌نگاری و هشداردهی نیز موجود است. با این وجود، صدای بخش خصوصی شنیده نشد و چند سال بعد با تحمیل خسارت‌های سنگین، این ارز از اقتصاد کشور حذف گردید.

وی خاطر نشان کرد: در دی ماه سال گذشته نیز، بخش خصوصی درباره لغو معافیت مالیاتی واردات ماشین آلات تولیدی نظر خود را به متولیان امر تقدیم نمود؛ اما اثری از این نظردهی، در تصمیمات ماخوذه، مشاهده نکردیم. نهایتا هم بروز تبعات این تصمیم، مسوولان را به بازنگری واداشته است.

برنامه مجلس برای جبران کسری بودجه ۱۴۰۱ چیست؟

علی چشمی، استاد اقتصاد دانشگاه فردوسی و نایب رئیس کمیسیون سرمایه گذاری و بازار پول اتاق مشهد گفت: فعالان اقتصادی نسبت به سهم غیرمنصفانه مالیات خراسان رضوی و سهم اندک استان ما از بودجه عمرانی و وضعیت راه ها و... انتقادات متعددی دارند اما در این میان مسائل مهم دیگری هم هستند که بستر نگرانی را رقم می‌زنند.

چشمی که در دیدار فعالان اقتصادی خراسان با اعضای کمیسیون برنامه و بودجه مجلس صحبت می‌کرد، یک نگرانی عمده را در مورد کسری پیش‌بینی شده برای بودجه کشور در سال جاری دانست و بیان کرد: طبق اعلام معاون سازمان برنامه و بودجه کشور، براساس قانون بودجه مصوب سال ۱۴۰۱، ۱۲۰۰ هزار میلیارد تومان مخارج عمرانی و جاری کشور در بودجه پیش بینی شده است.

چشمی افزود: در ۴ ماهه امسال ۱۵۰هزارمیلیارد تومان مالیات وصول شده و بر این اساس، تا پایان سال برآورد می‌شود که این رقم به ۴۵۰هزار میلیارد تومان می رسد؛ درحالی که مالیات مصوب بودجه، ۵۳۰ هزار میلیارد تومان بوده است. از طرفی، در بودجه امسال حدود ۵۰۰هزار میلیارد تومان منابع نفتی پیش بینی شده است که در ۴ ماهه ۶۵هزارمیلیارد تومان از این رقم محقق شده و پیش بینی می شود که رقم حاصل از درآمد مذکور تا پایان سال به حدود ۲۰۰هزار میلیارد تومان برسد. این ارقام نشان می دهد ۶۵۰هزار میلیارد تومان از بودجه پیش بینی شده تا پایان سال تامین خواهد شد و اگر وضعیت به همین منوال پیش برود، حدود ۵۰۰هزار میلیارد تومان کسری بودجه خواهیم داشت. حال سوال این است که پیش بینی مجلس از بودجه امسال چیست و با تداوم روند پیش بینی شده، چه چاره‌ای برای کمبود احتمالی بودجه، اتخاذ می شود.

چشمی تاکید کرد: نکته قابل تامل این است که فروش اوراق دولتی در دو سال گذشته به منظور تامین بودجه کشور در حدی بوده که امسال هر چه اوراق به فروش برسد بایستی صرف تسویه اصل و سود اوراقی شود که در سنوات قبل منتشر شد. این بدان معناست که پتانسیل فروش اوراق برای جبران کسری بودجه، حداقلی است. وی شرایط رکودی کشور را یادآور شد و ابراز امیدواری کرد که سیاستگذاران اقتصادی با نگاه به اقتضائات موجود، تصمیمات آتی خود را اتخاذ کنند.

در نشست مشترک اعضای کمیسیون برنامه و بودجه مجلس با فعالان اقتصادی خراسان رضوی مطرح شد

دغدغه‌های پسابرجام

حاجی‌بابایی: ضرورتی بر وجود خصولتی‌ها نیست و تمامی فعالیت‌های اقتصادی باید به بخش خصوصی واگذار شود

دنیای‌اقتصاد: در نشست مشترک اعضای کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی با فعالان اقتصادی خراسان رضوی، اهالی بخش خصوصی، دغدغه‌ها و چالش‌های خود را در بخش‌های مختلف به ویژه در موضوع فرسودگی صنایع، تامین مالی، بازرگانی خارجی و ضعف حمایت های قانونی و... مطرح نمودند و نمایندگان مجلس نیز از نکات اصلاحی بودجه کشور و لزوم توجه به بخش خصوصی سخن گفتند.

به گزارش روابط عمومی اتاق خراسان رضوی، حمیدرضا حاجی بابایی، رئیس کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس در این نشست، با رد اظهاراتی که در باب کسری ۵۰۰هزار میلیارد تومانی بودجه ۱۴۰۱ مطرح می شود، گفت: اهتمام مجلس بر اصلاح ساختار بودجه کشور است. حجم اوراقی که دولت مجوز فروش آن‌ها در بودجه سال جاری داده شده است، افزایش نیافته است. در عین حال باور داریم همه آن ظرفیت‌هایی که به منظور تحقق بودجه سال جاری پیش‌بینی شده، ظرفیت تحقق دارند. افزایش فروش نفت به یک میلیون و ۴۰۰ هزار بشکه در لایحه بودجه ۱۴۰۱ با نرخ ارز ۲۳ هزار تومان، از جمله این موارد هستند. وی با بیان اینکه تقریبا بودجه عمومی کشور با بودجه شرکت‌های دولتی برابری می کند، راهکار برون‌رفت از تحمیل هزینه‌های سنگین به دولت و ضعف ساختار بودجه را در واسپاری امور به بخش خصوصی دانست و ادامه داد: تاکید ما در مجلس بر آن است که دولت نباید فعالیت اقتصادی انجام دهد و رقیب بخش خصوصی باشد و حتی تاکید داریم که ضرورتی بر وجود خصولتی‌ها هم نیست و تمامی فعالیت‌های اقتصادی بایستی به بخش خصوصی واگذار گردد. معتقدیم حتی نهادهای عمومی غیردولتی نیز تا میزان ۸۰درصد باید به این بخش واگذار شوند و صفر تا صد حوزه مسکن توسط بخش خصوصی اجرا گردد. تلاش ما در سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه نیز رسیدن به همین رویکرد است.

● ارز نیمایی قانونی نیست

حاجی بابایی درباره چالش های موجود در حوزه ارز و تفاوت نرخ آزاد و نیمایی نیز، تصریح کرد: در هنگام تدوین بودجه سال ۱۴۰۰، بر این نکته تاکید کردیم که مقوله‌ای تحت عنوان ارز ۴۲۰۰ تومانی برای دولت نخواهیم داشت و دولت اجازه ندارد از بانک مرکزی دلار دریافت کند. از سویی، ارز نیمایی و سامانه نیما را قانونی نمی دانیم. ما معتقدیم تنها یک قیمت برای دلار در بودجه وجود دارد و آن هم نرخ ارزETS است. وی پیرامون تاثیر نگرش مدیران ادوار مختلف بر بدنه و بنیاد اقتصاد کشور نیز بیان کرد: سال ها افرادی مسوولیت داشتند که معتقد به این بودند نباید پالایشگاه داشته باشیم چرا که واردات بنزین برای ما ارزان‌تر تمام خواهد شد اما ایجاد بعضی زیرساخت های صنعتی ضرورتی ویژه برای کشور و اقتدار آن است. امروز دیگر این تفکر حاکم نیست و باور داریم که باید آن پالایشگاه باشد و تولید بنزین در داخل انجام بگیرد، ولو آنکه این تولید با هزینه بیشتر انجام شود. رئیس کمیسیون برنامه و بودجه مجلس خاطرنشان کرد: اگر دو میلیون و ۳۰۰ هزار بشکه نفت تولیدی کشور را به پالایشگاه بدهیم و از حضور شرکت های دانش بنیان در جهت تبدیل نفت به فرآورده های صادراتی استفاده کنیم و سرمایه گذاری ها را معطوف به این بخش نماییم، شکوفایی را در اقتصاد کشور شاهد خواهیم بود.

● توجه به الزامات برنامه‌ریزی در دوران پساتحریم

محمود سیادت، نایب رئیس اتاق خراسان رضوی نیز در این نشست به مساله برجام و الزامات بودجه ای و قانونی پس از توافق اشاره کرد و گفت: در این سال‌ها ذات تحریم ایجاب می‌کرد تا به منظور فعالیت‌های اقتصادی و دور زدن تحریم‌ها، هنجارهایی نادیده گرفته شود یا به بی نظمی هایی تن بدهیم؛ امروز که امید به توافق برجام زیاد است، بازگرداندن نظم گذشته و روال دوران پیش از تحریم مسوولیت سنگینی است که البته با مقاومت کاسبان تحریم در این زمینه نیز همراه خواهد شد. اصلاح این وضعیت، مسوولیت سنگینی است که بر دوش نمایندگان مجلس و به ویژه اعضای کمیسیون برنامه و بودجه می‌باشد.

وی ابراز امیدواری کرد که این توافق ثمری پیدا کند و افزود: اگر برجام به ثمر برسد، با آزاد شدن منابع و افزایش فروش نفت، در سال آینده از نظر بودجه ای وضعیت بهتری را در کشور شاهد خواهیم بود؛ اما مسئله مهم در این میان، چگونگی برنامه ریزی برای استفاده از این منابع است. منابع ارزی آزاد شده ایران باید در آن مقطع، در اموری هزینه شوند که تضمین کننده رشد اقتصادی کشور در آینده توسعه بوده است. به نظر می‌رسد که وقت آن رسیده تا از ظرفیت نخبگان در تصمیم گیری ها بهره گرفته شود.

غلامعلی رخت، رئیس کمیسیون صنعت اتاق بازرگانی خراسان رضوی نیز از اخذ حقوق گمرکی برای ماشین آلات بخش تولید گلایه و ابراز کرد: اینکه واحدهای تولیدی بابت ورود ماشین آلات مورد نیاز خود می بایست یک درصد عوارض گمرکی بدهند، شاید از سوی تصمیم گیران رقم ناچیزی به نظر برسد؛ اما همچنان، هزینه سنگینی برای بخش تولید به ویژه برای صنایع کوچک محسوب می شود. تعیین یک درصد عوارض گمرکی، فقط موجب افزایش کنکاش از سوی ارزیابان گمرکی شده و رسوب ۲۰ روزه ماشین آلات در گمرک و در نتیجه رشد هزینه های دموراژ برای صنعتگران را موجب می‌گردد. وی بر لزوم حمایت از فعالان اقتصادی برای حضور در نمایشگاه های خارجی به منظور توسعه بازارهای هدف صادراتی تاکید کرد و افزود: برای توسعه صادرات هر چقدر در داخل کشور هزینه کنیم، ماحصل آن انتفاع کلیت اقتصاد کشور خواهد بود. حضور فعالان اقتصادی ایرانی در نمایشگاه های خارجی فاقد نظم لازم بوده و ضروری است تا در این زمینه دولت به مانند کشور ترکیه از بخش خصوصی حمایت کند.

■ سیادت، امروز که امید به توافق برجام زیاد است، بازگرداندن نظم گذشته و روال دوران پیش از تحریم مسوولیت سنگینی است که البته با مقاومت کاسبان تحریم در این زمینه نیز همراه خواهد شد

نایب رئیس اتاق مشهد خاطرنشان کرد: بایستی بر حوزه هایی که زمان سرمایه گذاری در آنها بسیار مهم است، تمرکز شود. فرصتهای ترانزیتی و خاصی که در اثر شرایط موجود برای کشورمان پیش می آید، بایستی مورد توجه قرار گیرد. در مرز سرخس تاکنون هزینه های زیادی شده و پتانسیل توسعه ترانزیت از آن مسیر وجود دارد؛ اما وقتی سایر ابزارها به منظور تحقق این مهم فراهم نمی شود، آن پتانسیل هم بلااستفاده می ماند.

● ضرورت توجه به نظرات نخبگان در برنامه ریزی‌های کلان

در بخشی از این جلسه، تریبون در اختیار سیدمحمد بحرینیان، مدیر دفتر پژوهش‌های اقتصاد و توسعه اتاق مشهد قرار گرفت. او در بیانات خود با تاکید بر اینکه ایران هرگز به لحاظ منابع مالی و سرمایه با کمبود مواجه نبوده، عنوان کرد: تحقیقی به استناد دو منبع مهم؛ یعنی گزارش‌های بانک مرکزی و ترازنامه انرژی کشور نشان می‌دهد که برای حدود شش دهه (۱۳۳۸ تا ۱۳۹۹)، منابع ارزی کلانی در اختیار کشور بوده است اما به رغم این منابع کلان، چه تحولی در اقتصاد کشور رقم خورده است؟ بررسی‌های ما نشان می‌دهد که حدود یک ششم این منابع در کره جنوبی استفاده شده تا این کشور پیشرفت امروز اقتصادی خود را تجربه کند. در چین نیز تنها با یک چهارم این منابع، تحولات اقتصادی امروز این کشور حاصل آمده و حدود ۲۲۰ میلیون شغل ایجاد شده است.

وی از ازدیاد تعداد واحدهای خودروسازی و در مقابل، واردات خودروهای چینی به کشور سخن گفت و اذعان داشت: امروز بیش از یکصد واحد خودروسازی و صنایع وابسته آن در کشور وجود دارد؛ اما در خیابان‌های ما خودروهای چینی جولان می دهند. این بدان معناست که سیاست گذاری ها در این حوزه صحیح نبوده و مدیران در این بخش فاقد اهلیت حرفه ای بوده اند. وی متذکر شد: طبیعتا انجام چنین اقدامی در کشور ما شهامت زیادی را می طلبد. تجربه ۱۱۷ سال اخیر هم نتایج برنامه ریزی از سوی قوه مقننه و مجریه را در کشورمان نشان می دهد که نتیجه‌اش هدررفت منابع بدون دستیابی به پیشرفت و توسعه بوده است. به نظر می‌رسد که وقت آن رسیده تا از ظرفیت نخبگان در تصمیم گیری ها بهره گرفته شود.

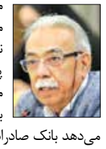

محسن شرکا، رئیس کمیسیون مسوولیت های اجتماعی اتاق مشهد نیز در بخشی از این نشست به موضوع پرداخت تسهیلات بانکی به مدیران و مسوولان بانک ها اشاره کرد و گفت: بررسی صورت‌های مالی بانک‌ها نشان می‌دهد بانک صادرات طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۹ تسهیلات بلندمدت ۱۸۰ تا ۲۵۰ ماهه ای به مدیران خود با نرخ‌های یک، چهار، هفت و ده درصد پرداخت کرده است. وی ادامه داد: بانک تجارت نیز ۱۳ برابر ، بانک گردشگری ۱۱ برابر، بانک پارسیان ۸ برابر، بانک های آینده و اقتصاد نوین ۶ برابر حد مجاز و بانک های سرمایه، سامان و پاسارگاد هر کدام سه برابر حد مجاز خود برای پرداخت تسهیلات کلان، از این ظرفیت به نفع افراد مرتبط با خود بهره جسته اند. وی بیان کرد: جمع این مبالغ نشان می دهد که بالغ بر ۵۰۰هزار میلیارد تومان تسهیلات به مدیران و اشخاص مرتبط با این بانک‌ها پرداخت شده است. حال سوال این است که در مقابل این رقم، بودجه عمرانی ۳۱ استان کشور چقدر است؟

او تاکید کرد: قطعا ظرفیت‌هایی متعددی برای نظارت بر این ساختارها وجود دارد؛ اما با این وجود، شاهد چنین نابسامانی‌هایی در موضوع تسهیلات‌دهی و به کارگیری منابع بانکی هستیم.

شرکا از افزایش ۶۲درصدی سهم مالیات در بودجه ۱۴۰۱ سخن گفت و اظهار کرد: مالیاتی که برای خودروهای لوکس و املاک وضع گردیده، در واقع، مالیات بر تورم است و آیا اخذ مالیات از خودرو و ملکی که به واسطه تورم گران شده است، با عدالت همخوانی دارد؟

● نیاز کشور به سرمایه گذاری در حوزه آب

در ادامه این نشست، علی شریعتی مقدم، رئیس کمیسیون کشاورزی و آب اتاق مشهد پشت تریبون قرار گرفت و در خصوص ضرورت سرمایه گذاری در حوزه آب اظهار کرد: بحران کنونی ما در کشور، کمبود منابع آبی می باشد وضرورت دارد تا در حوزه آب، کشت گلخانه ای و... سرمایه‌گذاری‌های جدی انجام بگیرد و این موضوع باید در بودجه سنواتی هم مدنظر باشد. وی با طرح این پرسش که «واردات برای کشورمان مهم تر است یا صادرات؟ و به کدام بخش قرار است یارانه اختصاص یابد؟»، متذکر شد: به منظور حل مشکل رفع تعهدات ارزی برای صادرکنندگان محصولات کشاورزی، پیشنهادات و پیگیری‌های متعددی انجام گرفت اما در مرحله اجرا به یک باره متوقف شد.

به نظر می‌رسد تمرکز بر موضوع واردات بیشتر است، امروز به واردات گوشی موبایل ارز نیمایی تعلق می گیرد؛ بدین معنا که این کالا ارز ۲۰درصد ارزانتر از بازار آزاد دریافت می کند، در مورد محصولاتی مثل قهوه و... هم چنین وضعی را شاهدیم. این در حالی است که صادرکنندگان کشورمان چندین سال است که از مقررات تعهد ارزی زیان دیده‌اند. صادرکنندگان ارز خود را زیر قیمت بازار و به نرخ نیمایی می فروشند و از این لحاظ متضرر می‌شوند.

شریعتی مقدم در خصوص اخذ عوارض صادرات آب مجازی از محصول زعفران نیز یادآور شد: آیا زعفران و گیاهان دارویی باید عوارض آب مجازی بپردازند یا محصول و کالایی که روند تولید آن با مصرف بالای آب همراه بوده است؟ وی با انتقاد از بعضی بی‌توجهی‌ها به اقتضائات موجود در روند اخذ تصمیمات، خواستار اخذ نظرات بخش خصوصی در این رابطه و اصلاح‌گری در این حوزه شد.

عبدالله یزدان بخش، رییس کانون انجمن‌های کارفرمایی صنایع خراسان رضوی نیز در این نشست، به منابع کلان ارزی و سرمایه‌ای پرداخت که در ادوار مختلف برای کشور حاصل آمده و مقرر بوده در صندوق‌های توسعه‌ای، ذخیره و در عرصه‌های زیرساختی سرمایه گذاری شوند و گفت: اگر نظارت شایسته‌ای بر منابع مذکور انجام می گرفت، امروز شاهد توسعه بخش های اقتصادی کشور به اتکای همان سرمایه ها بودیم. وی در ادامه به طرح این پرسش‌ها پرداخت که؛ آیا در ۵ ماه اخیر تفریغ بودجه صورت گرفته است؟ انحرافاتی که در تفریغ بودجه داشته ایم مربوط به کدام بخش‌ها بوده است؟

ادامه در صفحه ۶

«دنیای اقتصاد» از آسیب‌های قیمت‌گذاری دستوری در ایران گزارش می‌دهد

سنگِ قیمت‌های دولتی، بر پای اقتصاد رقابتی

فعالان بازار پیشنهاد می‌دهند که در کوتاه مدت دخالت دولت در قیمت‌گذاری فقط به واحدهایی که از دولت یارانه می‌گیرند، معطوف شود

منیره فضیلت
■ خبرنگار

دنیای اقتصاد: ساختارهای معیوب اقتصادی باعث شده افزایش ناگهانی و چشمگیر قیمت کالاها و خدمات همچون بادهای موسمی هرازچند گاهی تن تولیدکنندگان، مصرف‌کنندگان و فعالان اقتصادی را بلرزاند، معمولا هروقت که تولید یا عرضه یک کالا دچار اخلال یا نارضایتی از سوی مردم می‌شود دولت به سلاح «دخالت در بازار و قیمت‌گذاری دستوری» متوسل می‌شود. سلاحی که شاید در کوتاه مدت اندکی التیام‌بخش ناآرامی‌های بازار باشد اما در دراز مدت آسیب‌های جدی به اقتصاد وارد کرده است.فعالان بازار پیشنهاد می‌دهند که در کوتاه مدت دخالت دولت در قیمت‌گذاری فقط به‌واحدهایی که از دولت یارانه می‌گیرند، معطوف شود.به باور کارشناسان اقتصادی، موضوع قیمت‌گذاری دستوری از سوی دولت به تشدید رکود تولید در کشور و بی اعتمادی مصرف‌کنندگان به تولیدکنندگان و فروشندگان منجر شده است، آنها برای حل مساله تاکید می‌کنند دولت باید پایش را از قیمت‌گذاری بر روی کالاها پس بکشد و درباره قیمت کالاهای اساسی معتقدند بهترین گروهی که می‌توانند مسوولیت توزیع مواد اولیه و تعیین قیمت‌ها را برعهده بگیرند تشکل‌های مربوط به آن حوزه از تولید هستند، تشکل‌ها باید مشخص کنند چه کالاهایی در زمره کالاهای اساسی قرار گیرند و با چه قیمتی عرضه شوند.

اگر دولت و دستگاه‌های حاکمیتی قانون بهبود فضای کسب و کار را رعایت کنند خیلی از معضلات از جمله قیمت‌گذاری کالاها نیز حل خواهد شد. اما مشکل اساسی در مورد تعیین قیمت توسط دولت از آنجایی شروع می‌شود که در اقتصاد کلان هنوز مشخص نیست که دولت اقتصاد آزاد را قبول دارد یا نه. چرا که علم اقتصاد به ما می‌گوید در حوزه قیمت‌گذاری باید نرخ‌گذاری‌ها آزاد باشد تا رقابت ایجاد شود و رقابت نرخ‌ها را تعیین کند. این مساله در تمام دنیا یک اصل ساده است اما در ساختار اقتصادی ما به دلایل مختلف طی چندین دهه گذشته نیازهای اولیه بنگاه‌های اقتصادی توسط دولت، با ارزهای دولتی تامین شده و به همین جهت دولت به خود حق می‌دهد تا در تعیین قیمت کالاها و خدمات اعمال نظر کند.

تا زمانی که اقتصاد ایران بین دولت و بخش خصوصی درجامی‌زند و در چنبره سیاستگذار است، خیلی منطقی نیست امیدی به برون رفت از مشکلات و چالش‌های موجود داشت، با اینکه حمایت از مصرف کننده نوعی وظیفه‌ی دولتی محسوب می‌شود، اما مسئله اصلی چگونگی انجام این وظیفه توسط دولت است. چرا که هیچ‌گاه حمایت‌های دولتی که در قالب پرداخت یارانه به کالاها صورت می‌گیرد به دست مصرف‌کننده‌ی نهایی نمی‌رسد و این مساله صرفا باعث توزیع رانت توسط دولت شده که در کنار مصرف کننده، تولیدکنندگان را هم دچار آسیب‌های بسیاری کرده و امروز می‌بینیم این رویکرد جز محکم شدن پای دلالان و واسطه‌ها در بازار نتیجه دیگری در برنداشته است.

اصولا این که دولت بخواهد در موضوع قیمت‌گذاری کالاها وارد شود سیاستی است که در تمام دنیا شکست خورده است، جمهوری آذربایجان، ارمنستان، افغانستان، ترکیه و حتی روسیه از جمله کشورهای همسایه ایران هستند که مکانیزم دفاعی آنان در مقابل بحران‌های اقتصادی و مقابله با تورم، قیمت‌گذاری دستوری بوده که عموما با شکست و رکود تولید در این کشورها همراه شده است. از آنجا که تجربه به کرات ثابت کرده اختصاص ارز دولتی به کالاهای مختلف جز ایجاد رانت و فساد بازدهی دیگری نداشته است، دولت سیزدهم در آستانه یکسالگی خود تصمیم مهمی گرفت و اعلام کرد با آزادسازی قیمت‌ها و حذف ارز دولتی، یارانه‌ای را که قبلا در اختیار تولیدکنندگان قرار می‌داده حالا مستقیما در اختیار خود مردم قرار می‌دهد. سیاستی به ظاهر درست که با فرمولی اشتباه پیاده شد.

یعنی دولت همزمان با آزادسازی قیمت‌ها و کمرنگ کردن اختصاص ارز دولتی به برخی کالاهای اساسی، همچنان پایش را از حوزه قیمت‌گذاری عقب نکشید و برای کنترل قیمت‌ها، فضای رقابتی را در میان تولیدکنندگان ایجاد نکرد. در نتیجه این تصمیم دو ضلع مصرف کننده و تولیدکننده با افزایش بی سابقه قیمت‌ها و مواد اولیه مواجه شدند و می‌بینیم که نرخ تورم در کشور همچنان در حال بالا رفتن است. دولت در همین راستا و در جهت حمایت از حقوق مصرف کننده نیز اخیرا تصمیمی دیگر گرفت و کارخانه‌داران را موظف به درج قیمت تمام شده بر روی کالاها تحت عنوان قیمت تولید و قیمت مصرف کننده کرد، تصمیمی که با هدف کوتاه کردن دست واسطه‌ها و کاهش بهای پرداختی توسط مصرف کنندگان اتخاذ شد اما خود سرآغاز ایجاد سلسه مشکلات دیگری شد.

در همین رابطه امیرمهدی مرادی، مدیر انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی در گفت‌وگو با دنیای اقتصاد در خصوص تصمیم اخیر سازمان حمایت از مصرف کننده و تولیدکننده مبنی بر الزام کارخانه‌ها جهت درج قیمت تمام شده تولید بر روی کالاها، به آسیب‌شناسی این طرح پرداخت و اظهار کرد: «دولت در این رابطه باره اعلام کرد با شفاف‌سازی اقتصادی، قصد دارد دست واسطه‌ها را حذف کند تا تولیدکننده بتواند محصول خود را بتواند با کمترین حاشیه سود به دست مصرف‌کننده برساند، اما در عمل، با دستورالعمل صادر شده، هزینه‌های زیادی به تولیدکننده تحمیل شده است و در نهایت، تولیدکننده مجبور است بسیاری از این هزینه‌ها را که ارتباطی هم به بخش تولید ندارد در دل هزینه تولید خود ببیند.»

دبیر انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی با بیان اینکه در دستورالعملی که صادر شده هزینه‌های توزیع و خورده فروشی به میزان واقعی دیده نشده است، عنوان کرد: «از این جهت همه شرکت‌های پخش از جمله مغازه داران و خرده فروش‌ها باید تعطیل شوند، در این صورت تولید کننده ناگزیر است هزینه‌های آن‌ها را در قالب‌های مختلف تعریف و در دل هزینه‌های تولید خود اعمال کند.»

مرادی در خصوص مشکلات و چالش‌های به وجود آمده از طرح قیمت‌گذاری دستوری تصری حکرد: «وقتی انتقادی می‌کنیم دولت معتقد است که قیمت‌گذاری دستوری نداشته‌ایم اما قیمت تولیدکننده باید روی کالا درج شود. امروز تولیدکننده معتقد است قیمت تولیدرا درج می‌کنددر صورتی‌که‌کاری به اینکه کالای شبا چه قیمتی به فروش می‌رسد نداشته باشند.»

وی به بیان مثالی از فرایند تولید محصولی همچون رب گوجه فرنگی پرداخت و گفت: « قیمت گوجه فرنگی از اول فصل تا آخر فصل متفاوت است؛ بر این اساس، اگر تولیدکننده بخواهد قیمت به‌روز را بر روی کالایش اعمال کند، عملا این تفاوت قیمت چشمگیر می‌شود و تفاوت زیادی پیدا می‌کند، پس ناگزیر است یک‌عدد میانگینی برای قیمت کالا درنظر بگیرد و تا وقتی بتواند به آن عدد میانگین برسد، باید سرمایه‌های درگردش زیادی را درگیر کند و اگر فروشی مناسبی نداشته باشد، با مشکلات زیادی مواجه می‌شود که برای تولیدکننده فاجعه است.» وی با انتقاد از طرح درج قیمت تولیدکننده بر روی کالاها خاطرنشان کرد: «وقتی شما محصولی را که تنها برای محدوده‌ی شهر خودتان است تولید می‌کنید، بر روی کالا یک قیمت واحد بر روی کالا درج می‌شود؛ در صورتی که اگر یک مشتری به صورت خاص برای شما در شهر دیگری پیدا شود، شما دیگر قادر به درنظر گرفتن هزینه‌ی حمل برای این کالا نخواهید بود، بنابراین ناگزیر باید قیمت مصرف کننده‌ی محصول را تغییر دهید.»

دبیر انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی تاکید کرد: «بعضی از کالاها در قفسه مغازه‌ها ماندگاری دارند و به سرعت به فروش نمی‌رسند، و طبیعتا قیمت نهایی محصولی که خواب بازار دارد با آن محصولی که سریع به فروش می‌رسد، بسیار متفاوت است؛ در حالی که برای قیمت‌گذاری همه این کالاها یک دستورالعمل واحد برای قیمت‌گذاری در نظر گرفته می‌شود که این موضوع منطقی نیست، زمانی که گردش مالی برخی کالاها سریع‌تر باشد حاشیه سود کمتری دارد اما گردش مالی که کند پیش می‌رود باید سود بیشتری برایش درنظر گرفت تا سیستم تولید بچرخد. متاسفانه در قانون جدید برای همه‌ی این‌ها شرایط یکسانی در نظر گرفته شده است.»

وی نوسانات قیمت دلار را یکی از چالش‌های پیش روی تولید کنندگان دانست و عنوان کرد: «اکنون یکسلسله مشکلاتی به وجود آمده که تولید کننده معتقد است با نوسانات قیمت دلار، کالایی را که برای اولین بار وارد می‌کنم برای من یک قیمت تمام شده دارد و اگر بخواهد با هزینه‌ی قبلی دوباره همان کالا را وارد کند میزان خرید او کاهش چشمگیری پیدا خواهد کرد، زیرا قیمت دلار نسبت به قبل افزایش ناگهانی داشته و تولید کننده با مضل تامین سرمایه مواجه خواهد شد.»

دبیر انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی در خصوص اقدامات صورت گرفته در جهت رفع چالش‌های قیمت‌گذاری دستوری خاطرنشان کرد: «در این زمینه هم چنان دچار یک کلاف سردرگم هستیم، با همراهی اتاق بازرگانی استان، مکاتبه ای با سازمان صمت استان و اتاق بازرگانی مکاتباتی داشتیم، حتی اخیرا رئیس سازمان صمت استان با محوریت این موضوع، گفت‌وگویی با وزیر صنعت، معدن و تجارت داشته‌اند.»

مرادی تاکید کرد:«در واقع اینجابرای رفع یک مشکل با یکراه کار نامناسب چندین مشکل دیگرایجادکرده‌ایم، بنابراین اگر قرار است طرح درج قیمت تولیدکننده بر روی کالاها همچنان ادامه پیدا کند باید قیمت‌های توزیع و خرده فروشی هم درنظر گرفته شودتا تولیدکننده بتواند قیمت حقیقی کالا را بر روی آن درج کند.»

وی خاطرنشان کرد:«مساله دیگریکه در رابطه با این موضوع به آن توجهی نشده این است که منطقی نیست کارخانه‌دار به کسی‌که سه کانتینرخرید می‌کند با کسی‌که یک‌کامیون خرید می‌کند قیمت واحدی ارائه دهد، این‌نشان می‌دهدچنین تصمیماتی خلاءهای قانونی بسیاریدارد که ناگزیربه اصلاح آن هستیم چراکه در غیراین‌صورت هم تولیدکننده و هم مصرف کننده متضرر می‌شوند.»

در این زمینه، مساله حائز اهمیت این است که دولت باید به جای اتخاذ راهبردهای کارشناسی نشده و تزریق شوک و هیجان به بازار، تصمیماتش را به علم اقتصاد نزدیک و نزدیک‌تر کند. مثلا در شرایطی که در اقتصاد انحصار شکل بگیرد و یا اخلالی در بازار ایجاد شود که به کاهش بازدهی و کارایی منجر شود، علم اقتصاد به دولت‌ها اجازه می‌دهد در بازار دخالت کرده و با برخی ابزارها همچون قیمت‌گذاری آن هم در یک برهه زمانی محدود فضا را تعدیل کنند، در غیر این صورت و در شرایطی که نه از انحصار خبری است و نه از اخلال در بازار، هرگونه اعمال دخالت دولت در بازار و قیمت‌گذاری دستوری زخمی عمیق بر پیکره اقتصاد و بخش خصوصی وارد می‌کند. شاید هدف آرمانی، رسیدن به یک اقتصاد رقابتی و بدون دخالت دولت در بخش‌های مختلف آن از جمله قیمت‌گذاری کالاها و خدمات باشد؛ اما این هدفی نیست که یک شبه محقق شود. فعالان بازار پیشنهاد می‌دهند که در کوتاه مدت دخالت دولت در قیمت‌گذاری فقط به واحدهایی معطوف شود که از دولت یارانه یا کمک مالی دریافت می‌کنند. بر این اساس می‌توان واحدهای خارج از این قاعده را معاف از دخالت دولت در قیمت‌گذاری کرد. به اعتقاد کارشناسان اقتصادی، دولت باید به جای دست‌کاری در قیمت‌ها، تولید را به سمت ایجاد فضاهای رقابتی هدایت کند، چراکه «رقابت» مهمترین عنصر یک اقتصاد سالم، پویا و پیشرفته است؛ اما عموما دولت‌ها در کشورهای در حال توسعه با ورود به حوزه قیمت‌گذاری، سنگی بزرگ را در مقابل تولیدکنندگان می‌گذارند و مانع ایجاد هرگونه فضاهای رقابتی در بازار می‌شوند. در اینجا موضوع مهمی که نباید از آن غافل شد، تحریم‌هایی است که سال‌هاست گریبان اقتصاد ایران را گرفته و به واسطه نوسانات گسترده دلار، مشکلات نقل و انتقال پول و ایجاد محدودیت در مراودات اقتصادی با سایر کشورها عرصه را بیش از پیش برای تولیدکنندگان تنگ کرده است. این شرایط می‌طلبد تا دولت به جای سنگ‌اندازی در مسیر تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی، با اجتناب از تصمیمات و بخشنامه‌های خلق الساعه و کارشناسی نشده،راه تنفس اقتصادی را برای تولیدکنندگان مسدود نکند تا مصرف‌کنندگان نیز در معرض فشار شدید اقتصادی و در پی آن افزایش نرخ تورم قرار نگیرند.

خبرمرتبط

رئیس سازمان صمت خراسان رضوی:

بازارهای غیررسمی و رانت، نتیجه قیمت‌گذاری دولتی است

امیررضا رجبی، رئیس سازمان صمت خراسان رضوی در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» با تاکید بر اینکه واقعی‌سازی نرخ ارز در کوتاه مدت باعث ایجاد تورم در کشور می‌شود، اظهار کرد: در صورت اجرای برنامه‌های اصلاحی می‌توان به بهبود شرایط در طولانی‌مدت امیدوار بود، این موضوع باعث خواهد شد تا قاچاق کالا به سایر کشورها کاهش یابد و برخی محصولات که از یارانه مردم استفاده می‌کنند، ولی به قیمت تمام شده با ارز آزاد در بازار عرضه می‌شوند، به تعادل قیمت خرید و فروش نزدیک شوند. وی تصریح کرد: از طرفی با واقعی کردن قیمت، رانت‌ها و فسادهای ایجاد شده در طول زمان که بر اثر استفاده از ارز ترجیحی ایجاد شده از بین رفته و محصولاتی که ارزش واقعی صادرات دارند از کشور خارج خواهند شد. در حال حاضر سوای برخی کالاهای اساسی محدود، سیاست شفاف‌سازی قیمت از طریق درج قیمت تولید کننده و مصرف کننده و بسط و توسعه سامانه‌های هوشمند نظارتی از سوی متولیان امر دنبال می‌شود.

رجبی در پاسخ به این سوال که قیمت‌گذاری کالاها در کشورهای همسایه ایران با چه مکانیزمی انجام می‌شود؟ گفت: همسایه‌های ایران به دلیل اینکه جزو کشورهای در حال توسعه و اقتصادهای نوظهور هستند از ابزار مورد علاقه این اقتصادها یعنی کنترل قیمت در شرایط بحرانی بهره گرفتند، اما نکته اینجاست که به گواه تاریخ وآمار، هیچ یک از این بهره گیری‌ها در نهایت به موفقیت و کنترل تورم ختم نشده است. رئیس سازمان صمت خراسان رضوی خاطرنشان کرد: در واقع کنترل قیمت اقدامی بوده که همه کشورها با انگیزه و نیت خوب انجام دادند، اما نتیجه نامطلوب از آن گرفته‌اند و وضعیت اقتصادی این کشورها پیچیده‌تر شده است. اقتصاد ایران طی سال‌های گذشته به انواع مختلف درگیر این موضوع بوده و ماحصل آن نیز رواج بازارهای غیررسمی و توزیع رانت و شرایط سخت برای هر دو گروه تولید کننده و مصرف کننده بوده است. رجبی با تاکید بر اینکه ناکارآمدی کنترل قیمت از طریق قیمت‌های دستوری تجربه مکرر کشورهای همسایه ایران بوده است، افزود: تجربه قیمت‌گذاری دستوری در تمام دنیا امتحان خود را پس داده و نتیجه مثبتی در پی نداشته است. در واقع مساله قیمت‌گذاری و کنترل قیمت در اکثر اقتصادها منسوخ شده و تجربه نشان داده که این عمل در تولید، ضایعه و زیان ایجاد می‌کند. زمانی که با سازوکارهای بازار، تورم کنترل شود خود به خود دیگر نیازی به کنترل دستوری نخواهد بود و در نهایت قیمت نهایی کالا نیز کاهش خواهد یافت.

یادداشت

سیدمحمد بحرینیان:

راه بهبود صنعت خودرو از واردات نمی‌گذرد

دنیای اقتصاد: سید محمد بحرینیان، پژوهشگر توسعه و فعال صنعت خودرو معتقد است که مصوبه واردات خودرو راهگشای مشکل خودروسازی ایران نیست. به گزارش جماران، بحرینیان با اشاره به متن آیین‌نامه واردات خودرو گفت: با تجربه بیش از یکصدساله تشکیل دولت‌های مدرن، بیم آن می‌رود که با جای‌گیری بندهای ۳، ۴ و ۵ در این آیین‌نامه و با بکارگیری الفاظ آبرومند، در حقیقت مقاصد دیگری را پیگیری کنند که همواره شاهد این نوع رفتارها بوده‌ایم. از گفته‌های مسوولان دولت و مجلس در ماه‌های اخیر، می‌توان نکات مشخصی را استنتاج نمود. واقعیت این است بوی احیای برجام به مشام برخی‌ها رسیده، در نتیجه سیاست‌های بزک شده‌ای در حال تدوین است که از منابع حاصل از احیای برجام استفاده کنند. خوب است بدانیم تمام دولت‌های پس از مشروطه به استثنای دوره‌هایی محدود یکسان عمل کرده‌اند، به این صورت که همه شیفته واردات هستند و اگر آن چند دوره محدود نبود، کشورمان اوضاع خیلی بدتری می‌داشت. باید این واقعیت را بپذیریم که وقتی مرکزی واحد و مستقل از دولت‌های مختلف برای تصمیم گیری های اقتصادی نداشته باشیم، هر دولتی که بر سرکار آید، خواه یا ناخواه دست به انجام یکسری اقدامات نمایشی می‌زند تا نشان دهد نسبت به دولت‌های دیگر بهتر یا برتر عمل کرده است. اما در پس این اقدامات نمایشی باید گفت هزینه های بسیاری بر کشور تحمیل می‌شود و جدا از آن، کشور از مسیر و ریل توسعه اقتصادی واقعی نیز خارج خواهد شد و اینگونه است که ما پس از صرف بیش از ۷۰ سال زمان برای برنامه ریزی اقتصادی، همچنان در وضعیت ناخوشایند امروز اقتصادی و شاخص های بسیار نامطلوب آن قرار داریم. بحرینیان افزود: ماحصل منابع عظیمی که برای کشور فراهم بوده و شاخص‌های غیرقابل دفاع متعددی که در زمینه اقتصاد و شرایط اجتماعی کشور مشاهده می‌کنیم، همه نشان از یک واقعیت دارند که قوای ما توانایی برنامه‌ریزی ندارند، در نتیجه از واژگان آبرومند استفاده می‌کنند تا عدم توانایی برنامه‌ریزی خود و اسلافشان را پوشش دهند. مثلاً وقتی خانم محترم نماینده‌ای در یک برنامه تلویزیونی، به جای واژه «خودرو ملی» از «هکبت ملی» استفاده و یکطرفه صحبت می‌کند، کسی نیست از ایشان بپرسد آیا این وضع نمی‌تواند ناشی از ناتوانی در برنامه‌ریزی علمی بسیاری از تصمیم‌گیران اقتصادی در یک سده گذشته و در دولت‌ها و مجالس متعدد باشد که خود نیز جزئی از آن است؟ آیا ایشان نمی‌دانند که توسعه و پیشرفت اتفاقی به دست نمی‌آید؟ آیا ایشان نمی‌دانند که به واسطه اختیارات تصمیم‌گیری، در مقام یک مسوول پاسخگو باید حاضر شوند و نه یک شهروند معترض؟ عجبا که در زمان گرفتن پست‌ها و میزهای تصمیم‌گیری اقتصادی در مقام یک مسوول حاضر می‌شوند، اما در زمان صحبت همانند یک شهروند عادی معترض که حق تصمیم‌گیری ندارد، سخن می‌گویند. متأسفانه میزهای تصمیم‌گیری اقتصادی در کشور ما فقط یک وجه دریافت امتیاز دارد و در مقام عمل، بسیاری از تصمیم‌گیران اقتصادی ما هیچ وجهی از پاسخگویی برای خود متصور نیستند! مردم ما کاملاً حق دارند که از وضع خودروسازی کشور ناراضی باشند، چراکه با گرفتارشدن در زرجهایی که ناشی از خرید بسیاری از خودروهای تولیدی بی‌کیفیت داخلی و بعضاً مونتاژی است، شاهد بی‌لیاقتی بسیاری از مدیران انتصابی خودروسازی طی سال‌ها بوده‌اند که به دلیل وابستگی به میزهای خود نتوانستند برنامه‌ای برای ارتقاء فناوری این صنعت داشته باشند، از این‌رو خشم آنها به‌حق است.

خبر

تسهیل عرضه آثار هنری با تکیه بر «کارآفرینی اجتماعی»

«نمایشگاه هنر ایران» به عنوان پلتفرم آنلاین و تسهیلگر عرضه آثار هنری و صنایع دستی، بر مبنای کارآفرینی اجتماعی و با محوریت استان خراسان رضوی از مشهد آغاز به کار کرد.

به گزارش روابط عمومی نمایشگاه هنر ایران؛ سهیل پروازی، مدیر اجرایی این سامانه با اشاره به حضور هنرمندانی شاخص در کشور گفت: در تعامل با دستگاه ها و دانشگاه های مرتبط با حوزه هنر و صنایع دستی، نخستین اکوسیستم آنلاین اقتصادی در حوزه هنر و صنایع دستی در قالب نمایشگاه مجازی هنر ایران راه‌اندازی شد.

وی با اشاره به موانع موجود در مسیر رشد و توسعه هنر در کشور اظهار کرد: تا زمانی‌که اقتصاد حوزه هنر و صنایع دستی که رابطه مستقیمی با معیشت هنرمندان دارد، تقویت نشود، آنچنان که باید شاهد رشد و رویش های جدید توسط هنرمندان ایرانی نخواهیم بود. این خلأ را می‌توان به واسطه پلتفرم‌هایی با محوریت کارآفرینی اجتماعی پر کرد.

مدیر این برنامه در ادامه تصریح کرد: نمایشگاه هنر ایران بر مبنای کارآفرینی اجتماعی و با توجه به حوزه معیشت هنرمندان برنامه ریزی شده و به ارائه خدمات رایگان می پردازد و فضای بسیار مستعدی را برای ثبت آثار هنری و فروش بدون واسطه آثار هنرمندان به وجود آورده است.

وی افزود: این برنامه پس از طی موفقیت آمیز مراحل مطالعات و پیاده سازی با دریافت مجوزهای لازم از مرکز توسعه فرهنگ و هنر در فضای مجازی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، آماده ارائه خدمات به هنرمندان بوده و تاکنون بیش از ده هزار اثر هنری و محصولات صنایع دستی را در دل خود جای داده است.

مدیر نمایشگاه هنر ایران در ادامه به خدمات رایگان و آنلاین آموزش، خرید و فروش آثار هنری در این نمایشگاه اشاره و اظهار کرد: ارتباط مستقیم و بدون واسطه هنرمندان و خریداران آثار هنری و محصولات صنایع دستی از طریق وبسایت و اپلیکیشن این سامانه فراهم شده است.

وی درباره مدت زمان نشر آثار هنری و محصولات صنایع دستی توضیح داد: هنرمندان به صورت دائمی و بدون تاریخ انقضاء به ثبت آثار و محصولات صنایع دستی می پردازند و این امر از ویژگی های مهم پلتفرم «نمایشگاه هنر ایران» به شمار می آید.

پروازی در پایان گفت: خدمات و قابلیت های فراوانی ویژه هنرمندان و هنردوستان، فعالان عرصه هنرهای تجسمی، صنایع دستی، گرافیک دیجیتال، عکس و فتوگرافی در گروه های نقاشی، خوشنویسی، مجسمه سازی، نگارگری، نقاشی- خط فراهم شده است که جهت دسترسی به آن می توان از طریق نشانی اینترنتی honariran.org اقدام کرد.

دغدغه‌های پسابرجام

ادامه از صفحه ۳

در این سال‌ها، بخش صنعت و تولید، فشار مضاعفی را در تامین درآمدهای مالیاتی دولت متحمل شده است. کسری بودجه و فشار ناشی از مالیات بر دوش صنعت(به منظور جبران این کسری)، صنعتگران را از ادامه مسیر ناامید می کند و این مسائل بایستی مورد توجه نمایندگان مجلس قرار بگیرد. اگر انضباط مالی بر بخش های اقتصادی و دولتی حکمفرما باشد، چنین شرایطی بروز نمی کند و بخش مولد، مستمرا تحت فشار و نگران از آینده نخواهد بود.

حسین خانی زاده، دبیر خانه صنعت خراسان رضوی نیز در این جمع عنوان کرد: مهمترین خواسته همه فعالان بخش خصوصی، دخالت موثر در فرایند اصلاح ساختار بودجه و معقول و منطقی نمودن تامین کسری بودجه از سوی نمایندگان مجلس است. همچنین بایستی به کاهش تدریجی سهم بانک ها و شرکت های دولتی و موسسات غیرانتفاعی وابسته به دولت از بودجه کل کشور توجه شود. او سهم پررنگ شرکت های دولتی در اقتصاد و مصارف بودجه را مورد نقد قرار داد و سامان یافتن اقتصاد را در گرو، بازنگری در جایگاه این شرکت ها و واسپاری امور به بخش خصوصی، دانست.

● هیچ لایحه ای را بدون حضور نماینده اتاق بررسی نمی کنیم

در ادامه این نشست و پس از بیان نظرات فعالان اقتصادی خراسان رضوی، تریبون در اختیار اعضای کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی قرار گرفت.

شمس الدین حسینی، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس و ناظر شورای پول و اعتبار هم در خصوص حذف معافیت گمرکی ماشین آلات بخش تولید، گفت: ما هم معتقدیم حذف معافیت گمرکی ماشین آلات صحیح نیست؛ اما معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری به دنبال تقویت ظرفیت های موجود در کشور در حوزه تولید ماشین آلات است و مدعی شده که یکی از موانع این امر، عدم اخذ مالیات از ماشین آلات صنعتی است که به کشور وارد می شوند. بر همین اساس، معافیت گمرکی ماشین آلات حذف شد؛ با این حال، در جهت تسهیل امر برای بخش تولید، چهار درصد عوارض گمرکی را به یک درصد کاهش داده ایم. وی افزود: ما در کمیسیون برنامه و بودجه مجلس، هیچ لایحه ای را بدون حضور نماینده اتاق بازرگانی بررسی نمی کنیم و در برخی جلسات نیز به صورت گردشی، از نمایندگان اتاق های استانی دعوت به عمل می آوردیم. حسینی در پاسخ به آنچه در خصوص کسری بودجه ۱۴۰۱ مطرح شد، عنوان کرد: تخصیص بودجه های عمرانی در کشور بسیار کم است و امروز بیشتر نگران کاهش سرمایه گذاری هستیم تا کسری بودجه.

● تمرکز بر توسعه منطقه ای با توجه به برنامه های استانی

سیدمحمدرضا میرتاج الدینی، دیگر عضو کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی نیز با بیان اینکه جایگاه اتاق بازرگانی ایران به عنوان پارلمان بخش خصوصی برای ما واضح و مبرهن است و خوشبختانه ارتباط دو طرفه مطلوبی نیز وجود دارد، تصریح کرد: با این حال، نباید به این مقدار ارتباط بسنده نمود؛ بلکه به منظور دستیابی به توسعه منطقه ای، بایستی برنامه ای که از سوی بخش خصوصی در هر استان بررسی می شود، مدنظر قرار گیرد. وی در پاسخ به آنچه درباره واردات و صادرات در این نشست مطرح شد، عنوان کرد: سوال این است که چطور می توان جلوی واردات را گرفت وقتی که با این کار، کالاهای کیفی در داخل کم و گران می شود و از طرفی، با واردات، تولید داخلی زیان می‌بیند. در واقع در این موضوع گرفتار نوعی پارادوکس و تناقض هستیم.

مجتبی رضاخواه، دیگر عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس نیز گفت: اتاق بازرگانی در ۱۱۰ کمیته و صندوق و شورا دارای عضو است و جایگاهش حتی فراتر از پارلمان بخش خصوصی است. در عین حال این اتاق باید از ظرفیت مذکور بهره لازم را بگیرد و به اعضای خود نیز میزان استفاده از پتانسیل موجود را برای حل مشکلات بخش خصوصی، گزارش کند. وی درباره نقش اتاق در توسعه تجارت خارجی نیز اظهارکرد: در بحث دیپلماسی پارلمانی، نمایندگان اتاق می توانند در سفرهای خارجی با هنگام حضور هیات های خارجی در کنار ما باشند و یکی از وظایف اتاق مربوط به این حوزه است که بایستی تقویت گردد.

سومین دوره فرهنگستان نوآوری نوجوانان در اتاق مشهد برگزار شد

در جست‌وجوی کارآفرینان فردا

حمیدی: بیش از ۵میلیون نفر فارغ التحصیل دانشگاهی وجود دارد که عمده آن‌ها بیکار و یا مشغول کاری هستند که با رشته تحصیلی‌شان ارتباطی ندارد

دنیای‌اقتصاد: اختتامیه سومین دوره فرهنگستان نوآوری نوجوانان به همت مرکز آموزش اتاق خراسان رضوی با حضور ۵۳ نفر از نوجوانان برگزیده در حوزه نوآوری برگزار شد و از برگزیدگان اول تا سوم تقدیر به عمل آمد.

به گزارش روابط عمومی اتاق مشهد، ساعات ابتدایی این رویداد به ارائه طرح‌های مختلف استارتاپی دانش‌آموزان گذشت. ۱۰ گروه دانش‌آموزی به ارائه طرح‌های مدنظر در بازه زمانی مشخص پرداختند و سپس توسط داوران مورد پرسش و پاسخ قرار گرفتند.

طرح‌هایی همچون «ماموریتو» با هدف آموزش مسوولیت‌پذیری به کودکان و حذف دغدغه و کشمکش والدین با فرزندان، «هم‌قدم» با هدف ایجاد پلتفرم ارتباطی برای ورزشکاران، «جیگیلی» با هدف کاهش دغدغه‌ها و پیچیدگی‌های موجود برای تولد، «ST OFF» با هدف ارائه تخفیفات به دانش آموزان بر اساس نیاز و مقطع تحصیلی، «داروفن» با هدف ایجاد شبکه‌ای برای یادآوری مصرف داروی بیمارانی که داروهای روتین مصرف می‌کنند و «هتل‌چی» طرحی با هدف رزرو اتاق‌های هتل در زمان محدود در این مراسم ارائه گردید. طرح «فرابینش» با قصد ایجاد حس خوب برای مشتریان و همچنین افزایش فروش کسب و کارها، «پتوس» با هدف دسترسی ساده و راحت سالمندان به امکانات جهت افزایش نشاط و ارتقا سطح امید به زندگی در جامعه سالمند، «ری‌یوک» با هدف گسترش فرهنگ کتابخوانی و «کانکتور» با هدف ایجاد فضایی راحت، سریع و رایگان برای شبکه‌سازی میان افراد ۱۵ تا ۲۵ سال که به حوزه استارتاپ‌ها علاقه‌مند هستند نیز، در این رویداد ارائه شد.

● تقویت نسل آینده و بهبود وضعیت اقتصادی

رضاحمیدی، کارآفرین پیشکسوت و عضو هیات نمایندگان اتاق مشهد، ضمن ابراز خشنودی نسبت به شور و اشتیاق نوجوانان برای نقش‌آفرینی در جامعه، اظهار کرد: کشور ما از نعمت و ثروت فراوانی برخوردار است و ما باید از تمام تلاش خود برای بهترین بهره‌وری از ظرفیت‌هایی که در اختیار داریم استفاده کنیم.

حمیدی افزود: تربیت و توجه به جوانان و نوجوانان با روش‌های مناسب و آشنا کردن آن‌ها با فضاهایی که با نوآوری، کارآفرینی و... مرتبط می‌باشد از جمله مواردی است که در تقویت شرایط اقتصادی موثر واقع می‌شود. هدف اصلی فرهنگستان نوآوری و کارآفرینی دانش‌آموزی مشهد نیز استفاده مطلوب از انرژی و پتانسیل نوجوانانی است که در آینده سرنوشت اقتصادی کشورمان را رقم خواهند زد. عضو هیات نمایندگان اتاق مشهد ادامه داد: امروزه بیش از ۵میلیون نفر فارغ التحصیل دانشگاهی در کشور وجود دارد که عمده آن‌ها بیکار بوده و یا مشغول به کاری هستند که با رشته تحصیلی‌شان ارتباطی ندارد.

متاسفانه این مسئله همان هدفی است که استعمارگران به دنبال آن هستند.

حمیدی خاطرنشان کرد: جوانان و نوجوانان پایه اصلی و بنیادین کشور هستند. هرچه میزان توجه و رسیدگی به آن‌ها بیشتر باشد در آینده نیز دستاوردهای مطلوب‌تری در سطح کشور خواهیم داشت و شاهد کاهش نفوذ استعمارطلب‌ها خواهیم بود. آموزش صحیح به جوانان و نوجوانان، فعالیت آن‌ها در حوزه‌های استارتاپی و آشنایی با راه و روش‌های کارآفرینی به صورت عملی، در آینده می‌تواند منتج به نتایج بسیار خوبی بشود. عضو هیات نمایندگان اتاق مشهد عنوان کرد: جوانان این مرز و بوم می‌بایست از تمام مهارت‌های ویژه‌ای که برخوردار هستند در جهت توسعه و پیشرفت کشور استفاده کنند و از جنبه‌های تجاری و اقتصادی مهارت‌های خود پلی برای دستیابی به اهداف والای اقتصادی بسازند. لذا ما باید با حمایت و پشتیبانی از چنین رویدادهایی به رشد و توسعه اقتصادی کشور کمک کرده و به ایفای نقش در این زمینه بپردازیم.

حمیدی معتقد است برگزاری رویدادهای این‌چنینی و تقویت محتوایی که این رویدادها ارائه می‌دهند، از ملزوماتی است که باید مورد توجه مسوولان ذی‌ربط قرار بگیرد.

● اهمیت آشنایی با مسائل استارتاپی و اقتصادی

پیام رشیدی، مدیر مرکز آموزش اتاق خراسان رضوی نیز در این برنامه گفت: برنامه‌هایی که امروزه با عنوان فرهنگستان نوآوری و کارآفرینی دانش‌آموزی برگزار می‌شود، بر مبنای تاکید و توصیه ویژه رئیس اتاق مشهد به توجه و تقویت افراد در حیطه‌های کارآفرینی و آشنایی با مسائل استارتاپی و اقتصادی است.

وی اضافه کرد: برنامه‌های مختلفی برای پرورش مدیران و کارآفرینان در نظر گرفته شده است. فرهنگستان نوآوری و کارآفرینی یکی از برنامه‌های مذکور است که مختص نوجوانان می‌باشد. باتوجه به این که امروزه از لحاظ اقتصادی و اجتماعی شرایط خاصی در کشور حاکم است، ایجاد روحیه و انگیزه در نوجوانان برای حضور در عرصه‌های اجتماعی، اقتصادی و... از ملزوماتی است که مورد توجه ماست.

رشیدی افزود: طبق برنامه‌های این رویداد، نوجوانان با حضور در گروه‌های اجتماعی و اقتصادی به تعامل با فعالان اقتصادی پرداخته و از توصیه‌ها و نکات مختلفی که طی این دوره‌ها مطرح می‌شود کسب تجربه می‌کنند.

مدیر مرکز آموزش اتاق مشهد ادامه داد: ایجاد شور، نشاط و اشتیاق در نوجوانان برای نقش‌آفرینی در جامعه و ارائه ایده‌های منحصر به فردی که دارند از اهداف اصلی این رویداد محسوب می‌شود که خوشبختانه تاکنون به این مهم دست یافته‌ایم.

وی با بیان اینکه بازه سنی اعضای این رویداد ۱۲ تا ۱۸ سال است، خاطرنشان کرد: سطح انتظارات داوران و ناظران این رویداد باید متناسب با عملکرد نوجوانان تعریف شود. طی دوره‌های گذشته این رویداد، برخی از ایده‌ها به عنوان طرحی مفید و مهم در راستای سرمایه‌گذاری‌های استانی یا کشوری انتخاب شد که این مهم نشان دهنده تفکر خلاق و مهارت ویژه نوجوانان است. رشیدی بیان کرد: هدف ما از دعوت فعالان اقتصادی و مسوولان ذی‌ربط نیز آشنایی این افراد با ایده‌های مطلوب و برگزیده‌ای است که از جانب نوجوانان اعلام می‌شود. همچنین، حمایت از اندیشه‌های خلاق نیز از دیگر مواردی است که انتظار می‌رود مسوولان ذی‌ربط نسبت به آن اهتمام ویژه‌ای داشته باشند. رشیدی عنوان کرد: شایان ذکر است که علی رغم مبتدی بودن بسیاری از شرکت‌کنندگان، طرح‌های حیرت انگیز و مطلوبی ارائه می‌شود که موجب جلب توجه داوران و فعالان اقتصادی شده است. وی افزود: رویدادها اصولا موجب تحرک در جامعه می‌شوند و ادامه برگزاری و توسعه رویدادهای این‌چنینی در نهایت منتج به جلوگیری از گمراهی جوانان و استفاده از ظرفیت‌های مطلوب آن‌ها در حیطه‌های مختلف خصوصا مباحث اقتصادی خواهد شد. مدیر مرکز آموزش اتاق مشهد در ادامه گفت: اتاق بازرگانی و سایر نهادهایی که در برگزاری این رویدادها نقش‌آفرینی می‌کنند، حامی نوجوانان هستند و از تمام ظرفیت خود در راستای پشتیبانی از ایده‌های برگزیده و مفیدی که توسط نوجوانان ارائه می‌شود استفاده می‌کنند. نوجوانان باید مسیر خود را در جهت گسترش فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و... پیدا کرده و افق روشنی را برای خود هدفگذاری کنند. اتاق بازرگانی نیز در همین راستا نقش پشتیبان و حمایت‌گر را ایفا کرده و به تسهیل و تسریع پیشرفت این افراد می‌پردازد.

در پایان این برنامه دانش آموزان گواهی حضور، لوح سپاس و نشان ویژه فرهنگستان را دریافت کردند و پس از اعلام نتایج داوران، گروه‌های «ماموریتو»، «هم‌قدم» و «جیگیلی» به ترتیب مقام‌های اول تا سوم را کسب کردند. همچنین دو گروه «ST OFF» و «داروفن» نیز طرح‌های شایسته تقدیر معرفی شدند.

قیمت‌گذاری دولتی، نه اسلامی است و نه لیبرالی

دکتر عطا بهرامی
اقتصاددان

از نظر تئوری در اقتصاد آزاد قیمت تعادلی داریم، قیمت دستوری نداریم. قیمت تعادلی همواره در حال تغییر است و بازار میل دارد به سمت آن حرکت کند. وقتی دولت در روند قیمت‌گذاری دخالت می‌کند و قیمتی را ثابت می‌کند معمولا در حال انجام یک کنشگری سیاسی است و یک منطق پوپولیستی پشت آن است، اینکه دولت می‌گوید "اجازه نمی‌دهم قیمت فلان کالا گران شود" برای مردم یک موضع‌گیری مطلوب و دوست‌داشتنی است در حالی که منطق اقتصادی پشت آن نیست.

حالا کی این اتفاق از سوی دولت می‌افتد، زمانی که تورم وجود دارد و میل به افزایش قیمت کالاها در بازار زیاد است، در چنین شرایطی دولت بخشی از کالاها را از قیمت‌گذاری بازاری خارج و تلاش می‌کند قیمت را تعادلی نگه دارد اما هرچه که زمان می‌گذرد هزینه حفظ این قیمت تعادلی از قیمت آزاد بالاتر می‌رود تا جایی که دیگر حفظ آن غیرممکن می‌شود.

یک مثال جهانی در این رابطه نظام برتون وودز است که در نهایت به شوک نیکسون و فروپاشی این نظام ختم شد. چراکه شرایط به گونه ای شد که پولی که چاپ شده بود ۴ برابر ذخایر طلا در بانک مرکزی آمریکا بود، یعنی عدم تعادل باعث شد آمریکایی‌ها برای آنکه ۳۵ دلار در هر انس طلا را حفظ کنند، فشار سنگینی به ذخایر طلای آنها وارد بیاید، در آخر هم بگویند ما نمی‌توانیم این کار را انجام دهیم.

این اقدام از نظر مکانیزمی با اقدامی که در دولت اقای رئیسی رقم خورده هیچ فرقی ندارد. دولت در ابتدا اعلام کرد ارز ۴۲۰۰ تومانی را حذف نمی‌کند، وقتی دیدند در تامین آن به مشکل برمی‌خورند ناچار شدند که از روی برخی کالاها ارز دولتی را حذف کنند، اما همچنان ارائه برخی کالاها با ارز دولتی یک تقاضای القایی در بازار ایجاد می‌کند، حالا این تقاضا را برهر چیزی می‌توان تعمیم داد، مثلا در بازار خودرو، قیمت ۲۰۶ در کارخانه ۱۵۰ میلیون تومان بوده، در بازار ۳۰۰ میلیون، بعد شرایط طوری می‌شود که ۴ میلیون نفر برای ۲۰۶ ثبت نام می‌کنند در حالی که کل نیاز خودرو ما درسال ۱،۵ میلیون دستگاه بوده، اما چرا مردم با این حجم ثبت نام می‌کنند، چون می‌خواهند خودرو را ۱۵۰ میلیون بگیرند و ۳۰۰ میلیون بفروشند.

بنابراین وقتی شما می‌خواهید قیمت را تثبیت کنید با توجه به اینکه قیمت بازار کار خودش را می‌کند، یک قیمت تعادلی دولتی شکل می‌گیرد که متقاضی برای آن زیاد است و این عملا باعث می‌شود نظام اقتصادی کشور نتواند کارکرد مناسبی از خود نشان دهد.

در سیستم اقتصاد ایران از سال ۱۳۴۸ این وضعیت شکل گرفت، در دوره نخست وزیری منصور که عالیخانی وزیر اقتصاد بود، زمانی که قیمت نفت زیاد شد، شاه اصرار داشت تا بتواند دلارهای نفتی را خرج کند اما کابینه زیر بار نمیرفت، در آن زمان دولت توانسته بود تورم را دو درصدی نگه دارد، رشد اقتصادی خوبی را هم رقم زده بود اما شاه دوست داشت خرج کند و به سوی تمدن بزرگ برود، دولت زیر بار نمی‌رفت بنابراین شاه هویدا را روی کار آورد که گوش به فرمان باشد، هویدا سیاست شاه را قبول کرد در نتیجه تورم خیلی بالایی شکل گرفت که به ۲۰ درصد رسید، تا جایی که شاه گفت من با ارتش هم که شده بازار را کنترل می‌کنم اما نه شاه توانست با ارتش اقتصاد را کنترل کند و نه الان می‌توان چنین کاری کرد.

اگر دولت‌ها در اقتصاد تئوری منسجمی نداشته باشند محال است بتوانند موفق باشند. در اقتصاد اسلامی خط قرمز ما قیمت گذاری دستوری است، اما الان مردم فکر می‌کنند در حکومت اسلامی هرچه قیمت‌گذاری بیشتر باشد بهتر است، ما اصرار بر قیمت‌گذاری داریم و بحران را به یکدیگر پاس می‌دهیم، دولت‌ها در این رویکرد آن‌قدر روی یک قیمت ایستادگی می‌کنند تا به بحران تبدیل شود، بحران که ایجاد شد کوتاه می‌آیند و یک قیمت دستوری جایگزین قیمت دستوری قبلی می‌شود. مثل بنزین ۴۰۰ تومان که جایگزین بنزین ۱۰۰ تومانی شد، این چرخه معیوب ادامه پیدا می‌کند در حالی که اگر کنترل‌های قیمتی کنار برود هم به سود مردم است چراکه بهره‌روی را بیشتر می‌کند و هم باعث ایجاد رقابت می‌شود و هم دولت‌ها دیگر بی‌نظم و پوپولیستی نیستند و اصل کار اقتصاد را انجام می‌دهند.

این دیدگاه که ما فکر می‌کنیم هرچه قیمت‌گذاری بیشتر باشد اسلامی‌تر است و عدالت بیشتری را لحاظ می‌کند نه خاستگاه نظریه چپ دارد، نه خاستگاه اسلامی دارد و نه لیبرالی. اما همه دولت‌هایی که تاکنون در کشور ما روی کارآمده‌اند خود را متعهد به قیمت‌گذاری دستوری کرده‌اند.

در اقتصاد همیشه ناکارآمدترین دولت، قیمت‌ها را تعیین می‌کند، متاسفانه ما در اقتصادمان این‌گونه پیش می‌رویم و هنوز کسی شهامت آن را نداشته که این رویکرد را اصلاح کند.

● چه گام‌هایی باید قبل از آزادسازی قیمت‌ها برداشته می‌شد؟

اولین گام ضروری که قبل از آزادسازی یارانه‌ها باید برداشته می‌شد ایجاد یک اجماع نخبگانی بود که این موضوع را به کشمکش سیاسی تبدیل نکند. در سال ۸۹ که هدفمندی یارانه ها اجرا شد کمی به سمت آزادسازی قیمت‌ها حرکت کردیم اما برخی نخبگان سیاسی مقابل رئیس جمهور وقت ایستادند، در سال ۹۸ که بنزین آزاد شد و دولت دیگری بر سرکار بود نخبگان آن طرف اعتراض کردند، در حالی که هر دو این اقدامات از منظری بهتر از وضعیت قبلی بود و توجیه داشتند.

مشکلی که ما بر سر قیمت‌گذاری داریم بحث انفال و انرژی است. یعنی دعوایی که ما داریم بر سر قیمت سوخت است و یک سری مزاحمت‌هایی که در بازارهای دیگر شکل می‌گیرد. یعنی گاهی در سطح معاون اول رئیس جمهور می‌بینیم که درباره قیمت رب گوجه فرنگی اظهار نظر می‌شود و قیمت‌گذاری صورت می‌گیرد.

> ■ دخالت قیمتی باید خط قرمز باشد، ما در قوانین این مساله را می‌نویسیم ولی اراده اجرای آن را کسی ندارد، چون اگر کسی تن به اجرای این قوانین بدهد تبدیل به آدم بد می‌شود که بقیه نخبگان جلوی آن می‌ایستند و کار را به عوام فریبی می‌کشانند.
> چنین مسائلی باعث می‌شود هزینه سیاسی اصلاحات اقتصادی در کشور شدیدا بالا رود

درباره بحث انفال و حامل‌های انرژی پیشنهاد ما این است که به طور مساوی بین مردم تقسیم شود، دولت قیمت آن را کلا آزاد و به بازار واگذار کند، بودجه‌اش را هم از این محل خارج کند، این مساله باعث تورم هم نمی‌شود چون این هزینه در یک دایره بسته شروع به چرخیدن می‌کند.

در کشورمان الان بنزین را حدود ۶ سنت و گازوئیل را هم حدود ۱ سنت به فروش می‌رسانیم. از این بدتر نمی‌توان در دنیا قیمت‌گذاری کرد. برای نابود کردن نظام اقتصادی همین یک متغیر کافی است، در این راستا یکی از نامناسب‌ترین وعده‌هایی هم که از سوی رئیس جمهور داده شد این بود که قیمت بنزین را امسال گران نمی‌کنیم .

ما باید سیاست حمایتی را از سیاست قیمتی تفکیک کنیم. دولت اگر می‌خواهد کمکی کند مستقیما این کار را انجام دهد. دولت در انگلیس به هر بچه‌ای که به دنیا می‌آید ماهانه تا ۱۸ سالگی ۳۵۰ پوند کمک می‌کند، آلمان ۲۵۰ یورو، این کشورها دیگر نمی‌آیند به شهروندان‌شان بنزین یارانه‌ای و ارز ۴۲۰۰ تومانی بدهند. این کشورها سیاست حمایتی دارند اما آن را از مسیر دخالت قیمتی انجام نمی‌دهند.

دخالت قیمتی باید خط قرمز باشد، ما در قوانین این مساله را می‌نویسیم ولی اراده اجرای آن را کسی ندارد، چون اگر کسی تن به اجرای این قوانین بدهد تبدیل به آدم بد می‌شود که بقیه نخبگان جلوی آن می‌ایستند و کار را به عوام فریبی می‌کشانند.

چنین مسائلی باعث می‌شود هزینه سیاسی اصلاحات اقتصادی در کشور شدیدا بالا رود. این اصلاحات یک اجماع نخبگانی در سطح حاکمیت کلان کشور می‌خواهد تا زمانی که این اصلاحات صورت نگیرد کارآمدی در کشور حل نمی‌شود و در حال حاضر کارآمدی تبدیل به پاشنه آشیل نظام شده است. سیاست تنظیم بازار از سوی دولت باعث شده بازار از سال ۱۳۴۸ تاکنون در بی تعادلی غرق شود.

● کشورهای همسایه می‌توانند در قیمت‌گذاری الگویی برای ایران باشند؟

ما در خاورمیانه الگوی مناسبی در زمینه قیمت‌گذاری نداریم، کشورهای حاشیه خلیج فارس کشورهایی هستند با درآمدهای بسیار زیاد و جمعیت کم، یعنی کشورهای ذره‌ای با درآمدهای عجیب و غریب. آنها هر طوری خرج کنند وضع‌شان خوب است.مثلا ترکیه با توجه به رشد اقتصادی که داشت مدت‌ها برای ایرانیان الگو بود اما دیدیم زمانی که به آنها فشار می‌آید با نرخ بهره چطور رفتار می‌کنند.

متاسفانه اطراف ایران الگوی خوبی نداریم که اگر داشتیم شاید تاثیرات آن شامل حال ما نیز می‌شد. در اروپا زمانی که نرخ تورم بالا می‌رود آنها با طمانینه و عاقلانه رفتار می‌کنند، دستپاچگی ما را ندارند و در بحران‌ها علمی رفتار می‌کنند، اما ما یک اشتباه را چندین بار تکرار می‌کنیم و از آن عبرت نمی‌گیریم، ما تاکنون از دخالت قیمتی نتیجه نگرفتیم اما هنوز هم آن را تکرار می‌کنیم. مثلا همچنان به محض اینکه می‌بینیم شب عید قیمت کلایی بالا رفته یا کمیاب شده سریعا با صدور بخشنامه یا صادرات آن را ممنوع و یا قیمت دستوری صادر می‌کنیم. ایرادات کلان ما اینقدر جلوی چشم است که انگار آنها را نمی‌بینیم و وجود ندارند.

ضمیمه هفتگی استان‌های خراسان

■ روزنامه اقتصادی صبح ایران ■ صاحب امتیاز : دنیای اقتصاد تابان
■ مدیر مسوول: علیرضا بختیاری
■ نشانی: خیابان شهید مطهری،حدفاصل سنایی و میرزای شیرازی، پلاک ۳۷۰
■ صفحه آرایی: محمد عسگری
■ لیتوگرافی و چاپ: امید نشر و چاپ ایرانیان
■ سرپرست خراسان رضوی: شهناز رمارم
■ دبیر ضمیمه خراسان: احسان میرزاده
■ همکاران: منیره فضیلت، بهناز رحیمیان، ابولفضل حیدری
■ نشانی: مشهد،بلوار شهید صادقی،خیابان آپادانا،شماره۱۳
■ تلفن: ۳۷۶۲۵۳۵۳-۰۵۱ و ۵-۳۷۰۵۶۸۵۴-۰۵۱
■ نسخه الکترونیک: www.Xhden.ir
■ سامانه ارتباطی: ۳۰۰۰۲۵۷۷۰۱

WWW.DONYA-E-EQTESAD.COM ● mashhad@ donya-e-eqtesad.com

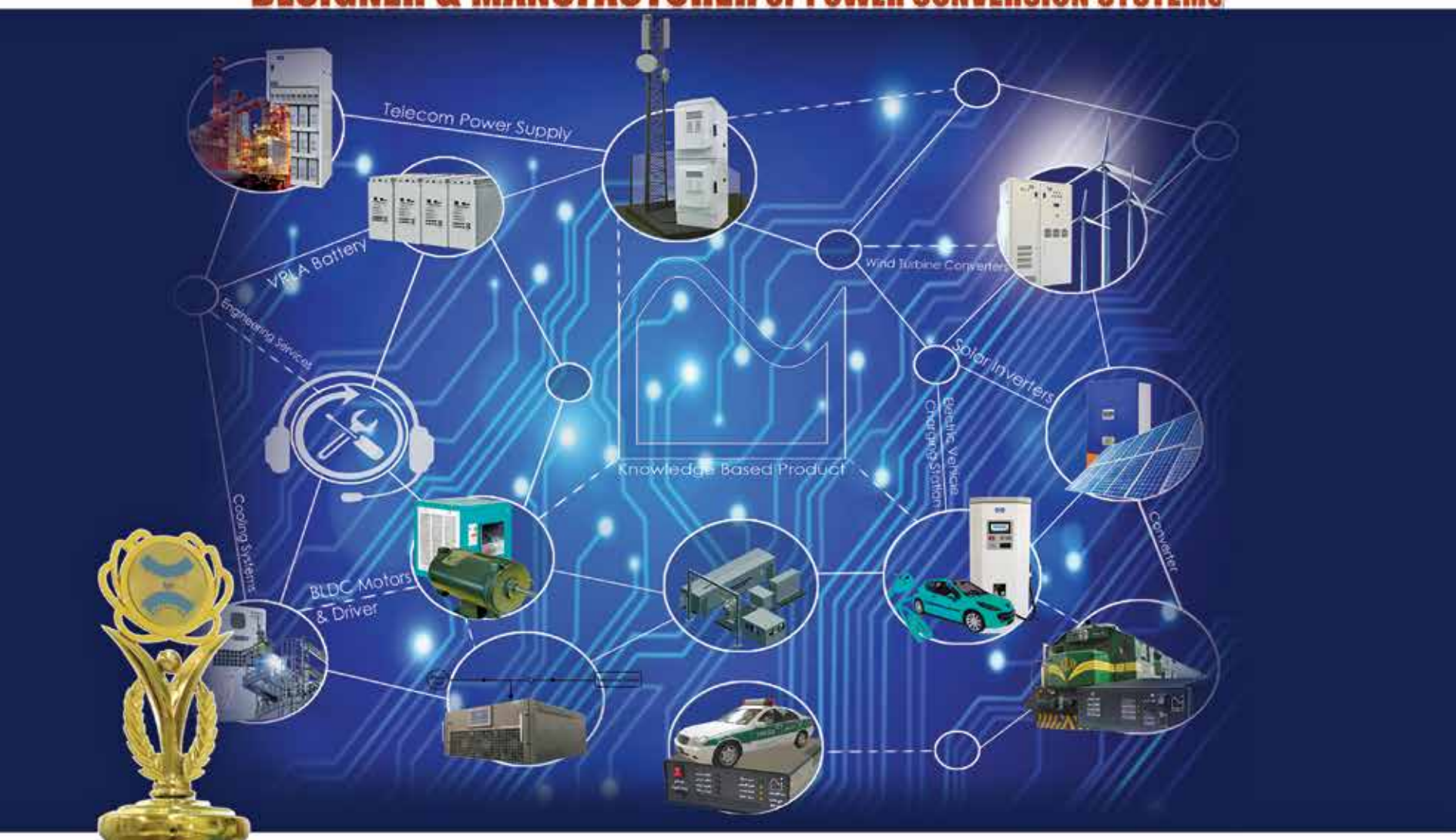

نخستین شرکت دانش بنیان تولیدی نوع یک در بازار فرابورس

با نماد "نیان"

www.nianelectronic.com
Empowered Everywhere

نیان الکترونیک
(برند ممتاز خراسان رضوی)
برند برتر در ۱۰ سال متوالی